

Д Е Н Ъ

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СЪИСКАНИЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКИ ПОНДЪЛНИКЪ.

Подписванията за ДЕНЬ биватъ годишни и ще са предлагатъ. Тѣ захващатъ при влизаньето на всякой мѣсець. Годишнината за на въскаждѣ въ Турската Държава е четири (4) сребърни меджидиета, а за на вънѣ отъ Държавата, една златна турска лира. Настояниците сѣ отговорни за стойността на листовѣтъ, за които сѣ тѣ поржчале. За въсти и за други частни помѣстивания, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статии, дописки и всичко що са отнася до уредничеството и до управлението на ДЕНЬ, ще са испраца на право до Ступалата на Съисаньето: П. П. Карапетрова, въ Цариградъ на Асма-алтъ, Чаушбаша, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разности и безъ подписка, никакъ не са приематъ. — Испрацанитѣ за обнародване писма или други ръкописи, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

СКАЗКА НА Ф. КАНИЦА
ЗА БЪЛГАРСКО.

Познатъ е на българскитѣ наши читатели г. Ф. Каницъ, ученъ нѣмски пжтешественникъ, който е обиколилъ цѣла Сѣверна и Источна България. Господство му сѣ особита ревностъ и преданостъ са е посветилъ върху изучаваньето на нашата тѣтковина, и, както са чува, той ималъ намѣрение да посѣти не слѣдъ дълго време Тракия и Македония.

Г. Каницъ е една отъ рѣдкитѣ онѣзи европейски личности, които сѣ свободни отъ всяко пристрастие и иматъ просто и чисто благородното стремление да дирятъ истината въ науката. Той изучава Българско такова, каквото си е.

Подиръ това г. Каницъ преминжлъ на етнографическа точка, означилъ броя на становништвата въ сѣща България и населението въ частни главни градища.

По прилика, той говорилъ въ кратко и върху религиознитѣ отношения на Българитѣ, поменалъ за отцѣпваньето на тѣхната Черкова отъ цариградския Патриархатъ и за нарежданьето на българския Екзархатъ. Сѣщо е показалъ голѣмата привѣрзанностъ на Българитѣ къмъ Православната Черкова, и въ сѣщото време доказалъ, че католичка пропаганда си нема мѣстото въ Българско. Той привелъ, че и онѣзи Българи, които държатъ мухамеданско вѣроисповѣданье, сирѣчь че и Помацитѣ показватъ по-големи симпатии къмъ православнѣството, което въ

сѣ секционния управителъ въ министерството на външнитѣ дѣла, тайния сѣвѣтникъ баронъ Хофманъ, секционния сѣвѣтникъ въ истото министерство, баронъ Орций, австрийския историкъ и подиредсѣдателъ на Вънската Академия, баронъ Хелфермъ, дворекия сѣвѣтникъ профессоръ Найманъ, дворекия сѣвѣтникъ ли Понта, руския воененъ заступникъ, и сѣрбския заступникъ.

Голѣмата карта, която е приготвялъ г. Ф. Каницъ са работяла у Халдбурсхаузенъ. Д-ръ Петерманъ е препоржчилъ на научния свѣтъ тѣзи карта въ Гота (календаръ) като най-добра.

Преди да свършимъ за този предметъ нека приложимъ че I дѣлъ отъ Каницовия трудъ: «Българско подунавье и Балканъ» ще излѣзе исподъ печатъ тѣзи дни.

Този законъ строго заповѣдва да са избѣгва всичко, което може да покѣтне дори и най-малко добруването на хората, а да са прави всичко, сходно, обстоятелствено и съгласно, което са гледа че може да насърчва и да оправя човѣка въ пѣтя, чрезъ който може да достигне въ едно по-цвѣтуеще състояние, да спечели едно по-завидливо положение; този законъ строго повелява да са неправятъ ония нѣща, които бихъ причинили продължаването на нечестивостта и варварството; този законъ е неприятелъ на тъмнината, а приятель — на свѣтлината, на деня; тоя законъ високо говори: *просвѣта, просвѣта, на-на-прѣдъ!* Но какъ са изпълнява тоя законъ отъ хората, за добруването и благоденствието на които са прави? — Това е за което искаме да кажемъ нѣщо сега.

Нека не заобикаляме, нека не мудруваме, ами да си кажемъ открито и ясно: *законитѣ сж дадени, за всичко дозволение имаме, но сами не искаме да познаемъ що искатъ тѣзи закони, сами не искаме да си изцѣримъ болкитѣ съ изпълняването на тѣхната сжщностъ.* На насъ законитѣ са налагатъ и втикатъ въ рѣцѣтъ, а ний не искаме да отворимъ своитѣ очи и да познаемъ тѣхната сжществена точка. А коя е длъжността на гражданина, ако не самъ да иска да узнае какво ще каже написания законъ и да налѣга за неговото точно изпълняване? А коя е длъжността на гражданина, изобщо на човѣка, ако не да не слуша и да не дава внимание на различнитѣ претѣлкувания отъ хора невѣжи и недостойни? *ПРАВДИНИИ*

законъ, но кой е, какъвъ е, защо е направенъ, каква е неговата цѣль и какво може да произлѣзе отъ неговото изпълняване или неиспълняване, това не искаме да узнаемъ, не искаме да разберемъ. По причина на това само наше нехайство, ний не можемъ да са наречемъ граждани, ний не можемъ да са наречемъ истинни хора. Сега, кой е кривъ че ний ненапрѣдваме както трѣбва и че претѣрпяваме различни безпокойствия и спѣнки въ предприетото си дѣло? Кой е кривъ, че нето една наша работа не отива нанапрѣдъ, че всичкитѣ ни преимущества и притежания дори и самия ни животъ е въ опасностъ? — Криви сме сами ний, защото не искаме да познаемъ отъ дѣ да потърсимъ спасение, отъ дѣ да потърсимъ защита; криви сме сами ний, защото не знаемъ дѣ е доброто, дѣ е полезното; криви сме всички ний, защото стоимъ глухи на гласа на закона, защото не искаме да прибѣгнемъ до него за помощъ, защото нашето око е затворено предъ неговото съ їдри букви написано име. Криви сме за всичко сами ний, и за това сме наказани отъ сжщето естество. Ей, то е цѣла истина; естеството, или ако щете времето, наказва всичкитѣ народи, всичкитѣ общества, които не изпълняватъ едни извѣстни закони, които презиратъ онова, което имъ проповѣдва способа за добруване и благоденствие. Това сжщето време е наказало и наказва и насъ, като ни държи въ невѣжество и като ни излага всекидневно на различни мъки и неволи, на различни несносни приключения и на най-големи

цѣхъ да го хвалятъ и да му казватъ че е добъръ, миролюбивъ и покоренъ. А то не е така; не е миролюбие, не е покоряване онова, което не става освѣтъ отъ частни налѣгания и принуждавания, отъ черни и безчеловѣчни тиранства и отъ деспотически тѣпчения. А какво може да направи единъ народъ при такива водители и началници? Какъвъ трудъ му е възможенъ за да олеghi мжкитѣ и неволитѣ си, за да спечели по-добро състояние? — Нищо и пакъ нищо, освѣтъ тежко-тежко да въздиша подъ несносния хомотъ, освѣтъ безъ никаква причина да свожда ниско долѣ главата си. Горко на такъвъ народъ!

Често, за да не кажемъ всекога, народитѣ страдатъ отъ подобни личности. Въоружени съ власть и богатства, тѣ държатъ всичко въ рѣцѣтъ си: управление, законъ — всичко въ тѣхъ състои. Ето, подобни личности сж, въ рѣцѣтъ на които правителствата не трѣбва да повѣрватъ нищо; подобни личности не трѣбва да сжществуватъ нето въ една мѣстностъ, нето въ една държава; подобни личности закона всекога трѣбва да гони и строго да наказва; отъ подобни личности исчезватъ и са опропастватъ много общества и народи. Нека ни са дозволи най-послѣ да кажемъ, че подобни личности, рѣдко, но сжществуватъ и между насъ.

Въ що трѣбва да търсимъ цѣра на всичко това? — Въ нищо друго освѣтъ въ точното изпълняване сжщността на закона. Закона е света наредба.

Тъзи болест завлача почти всяка година повече жертви от колкото всяка друга; всички лекари са бърж отчаяли за излѣкуването ѝ когато, едвам преди няколко време, слѣдущето дѣйствиѣ са произведе въ Екваторската Република.

По планините на тропическитѣ области расте едно малко дърво, което туземцитѣ наричатъ гнѣздото на Кондору и което произнасятъ *Кондуранго*.

Единъ туземецъ съсиянъ отъ *кансеръ* бѣше вече отреденъ за да умрѣ отъ тѣзи ужасна болестъ; жената му, бѣтисала вече да гледа толкозъ мъчения, и безъ да има вече надѣжда за изцѣляване или за улегчение, намислила да отгърве мѣжа си отъ това окаянно съществуване като му даде нѣкоя отрова. Дойде ѝ тогава на умъ да употреби плода на *Кондуранго*, който съдържа една отъ най-дѣйствителнитѣ отрови; но понеже бѣше вече преминало времето за да може да си снабди горѣказания плодъ, тя възварява кората на дървото, приготвя едно питие и го дава на болния да го пие, като била добръ увѣрена, че слѣдъ нѣколко минути нещастния ще да предаде духъ. Но какво било нейното смѣйване, когато на другия денъ тя намѣрила не само живъ но йоще и въ по добро положение оногова, когото мисляла за умрѣлъ.

Пиењето имѣ едно щастливо влияне и наскоро болката престана съвършенно.

Новината за това чудно изцѣлене направил голѣмъ шумъ въ Кито. Опити са направихъ съ твърдъ голѣмъ успѣхъ и Д-ръ Блѣсъ издаде даже единъ рапортъ, въ които потвърждаваше дѣйствието на *Кондуранго* противъ *кансеровитѣ* болести.

Тогава различнитѣ правителства на Европа писали на Екваторската Република за да имъ испрати нѣколко отъ скѣпоцѣнната тѣзи кора за да направятъ опити.

Ако полученитѣ сѣтнини въ Европа отговорятъ на сѣтнинитѣ, за които говори американската прѣсса, безъ друго челоуѣчеството ще е направило едно изнамѣрване отъ твърдъ голѣма важностъ.

Голѣма полза ще има за народа ако са достави това растение (*кондуранго*) въ държавата и ний са надѣвами че Царското Правителство не ще са забави да го принесе и тукъ и да опита *антикансерскитѣ* му свойства. Не знаемъ дали този цѣръ са намѣрва вече въ Европа, даже са сумѣвами да ли сѣ са зели здрави мѣрки за бързото въвождане на тая толкова полезна кора, защото европѣйскитѣ царства сѣ твърдъ заняти съ политически дѣла и расправи, тѣй що малко време имъ остава да мислятъ за добродѣйствието на населението, на народитѣ. Всичкитѣ хора що са на чело са предаватъ върху изнамѣрвания на съсипителни и убийствени нови топове, митралъзи и машини. Ако бърж изнамѣрили нѣкой чудовищенъ топъ, който да истрѣбва навѣднѣжъ милионъ хора, то всичко, всичко щѣше да са опита за да го придобиятъ; но когато са кадае за единъ твърдъ незначителни разности, потребни за улегчаването на много страждущето челоуѣчество, то работата бива съвѣмъ друга. Така, най-практическото предложение е да са направятъ частни сдружавания за принасянето и распространяването на *Кондуранго*.

Второто изнамѣрване е потвърждаването на дѣйствието на феническата кислота върху дифтирата (гърленната болестъ). Съ този лѣкъ медицината е изцѣрила 95 болни на 100. Отъ тукъ заключаватъ че феническата кислота е истинния поразителъ (антидотъ) на тѣзи болестъ толкозъ убийствена, особено за дѣцата.

Начина на употребяването е твърдъ простъ. Доста е да са накваси едно платно вързано на края на една прѣчица въ вода, дѣто има растопена феническа кислота, и да са квасятъ много пѣти на деня болнитѣ части. Трѣбва да са прави сѣщо много пѣти *гаргара* съ сѣщата вода. Освѣнь това, едно зърно отъ кристаливидна феническа кислота растопена въ сто драма вода, трѣбва да съставя пиењето на болния.

Съ това лѣкуване е положително сигурно съвършенното изцѣляване на болния и отбѣгването на болкитѣ, които докарва всякога оздравяването.

НАМАЛЯВАНЬЕ НА НАСЕЛЕНИЯТА ВЪ ТУРСКО.

Разискванията по нашето икономическо положение и въобще по икономическитѣ питання въ Държавата сѣ отъ голѣма важностъ. Тѣзи разисквания струватъ много повече нежелани много-глаголавитѣ членове върху стреленията на Балабановци, много повече нежелани безсмысленитѣ размишления и нелѣпнитѣ умодавания за фантастическа нѣкаква демагогия. Ето защо ний не можеме да не похвалимъ събрата си Источно Време, който обрѣща надлежаше внимание върху икономическитѣ питання. Слѣдущата статия, която извозждами отъ тоя листъ е ясно доказателство на думитѣ ни:

Мѣстния печатъ раздрѣнка напоследѣтъкъ питаньето на намаляването на турското население. Задоволително е да гледа челоуѣкъ че този предметъ привлича вниманьето. Турския вѣстникъ, който най-напрѣдъ прикосна питаньето, е отишелъ да търси пладнѣ на четиринадесетъ часа за да намѣри изясненіето на едно явление, което не е гатанка. Едно време въ Турско имаше едно мануфактурно население, нѣ то исчезна. Въ страната има едно земеделческо население, нѣ и то е на пѣтъ да изчезне. Ни най-малката тайна сѣществуватъ въ тѣзи резултати: тѣ произстичатъ отъ нѣманьето на свобода и безопасностъ. Свободата и безопасността сѣ нуждни за да са осѣществятъ ползи. Населението намира сѣществуваньето въ ползѣтъ, то са умножава когато тѣ сѣ широки, то намалява когато тѣ сѣ ограничени, и то изчезва когато ползѣтъ изчезватъ. Земеделческото население трѣбва да изчезне подъ пагубното влияне на системата на десетѣцѣтъ. Освѣнь други различни налози, Правителството иска отъ земеделѣцѣтъ 12 1/2 на сто отъ суровото произведение на нивитѣ имъ. А единъ налогъ отъ 12 1/2 на сто върху приходѣтъ е тежѣкъ. Нѣ този десетѣкъ не е единъ налогъ върху приходѣтъ; той са събира отъ суровия приходѣтъ. Последния са съставя отъ три елемента: *Кесимъ*, трудъ, и ползи. Върхъ сто кила жито, които единъ арендашъ произвежда, една трета

часть приблизително принадлежи на земята която занимава, една третина на работата която употребява, и една третя часть на ползата ѝ. Така, 33 кила жито на сто трѣбало би да бѣдатъ ползата на арендаша; но отъ това количество той трѣбва да присеме 12 1/2 за десетѣка, сирѣчь, 40 на сто близу. Дѣйствително една третя часть отъ жѣтвата са плаща въобще за земята. Работата, ако са гледа на постигнатитѣ резултати, по причина на първобитния начинъ за обработване, кустиева даже повече отъ колкото въ Англия. Освѣнь това, системата на десетѣцѣтъ е толкозъ затѣглива, штоо причинява сериозни загуби. Слѣдователно, мерийската система, таквазъ каквато е приложена на земедѣлнѣто, ограничава земеделческитѣ ползи на една цифра толкозъ долна штоо земеделческото население не може да са умножава, и когато си помисли челоуѣкъ че има и други налози, освѣнь десетѣка, и че земеделѣца неприема нищо отъ това, което въ други страни би са гледало като една полза за всичко което той плаща, слѣдва очевидно че земедѣлнѣто нема никаква полза и трѣбва, споредъ логическия редъ на работитѣ, да испадне. Естествено, прѣмитѣ слѣдствия на упражняването дѣйствието отъ това намаляване на жизненитѣ сили на населението, можѣтъ да са прикриватъ до нѣкое време като са прибѣгнува до лихонимѣтъ, нѣ това дѣйствиѣ не е по-малко неумолимо, и най-малката случка ускорява фаталното разврѣзване — свидѣтель, гледа въ Малка-Азия. Нѣ добръ знакъ е дѣто мѣстния печатъ прикоснува сърдцераздирающия предметъ на намаляването на населението въ страната; и ако това питанье са изглѣдва и разглѣдва както трѣбва, споредъ сигурнитѣ и онитани начала на икономическитѣ закони, можеме да са надѣваме, че голѣми ползи ще произтежѣтъ отъ тоя испитъ.

НѢЩО ПО СКОТОВЪДЕНЬЕТО.

За храненьето на довитѣка.

Челоуѣкъ, който са труди и работи, исчерпва своитѣ сили; за да ги спечели пакъ той са нуждае първо отъ храна, второ отъ почивка. Почивката съ която са наслаждава работника нощъ и въ празничнитѣ дни му е доволна; храната обаче съ която са храни или съ която го хранятъ много често му нестига.

Много хора има, които не живѣятъ както трѣбва, и то не за друго а само за да не правятъ много разноски; подобни хора правятъ много злѣ и ний не трѣбва да ги подражаваме. Съ такъва една диета, тѣ не ще прекарѣтъ много време, тѣ ще повредѣтъ здравьето си. Това което искашъ да спестишъ съ маслото на кандилото, ти ще го изгубишъ съ *фитила*, казва една поговорка, а при това и стаята ти малко ще бѣде освѣтлена; това което искашъ да спестишъ отъ храна, ти ще го изгубишъ рано или късно, чрезъ сила и здравье.

За добръ трудъ, добра храна. Разнеси десетъ повече за храна, и ти ще спечелишъ сто повече отъ труда си. Не сѣществуватъ конь, който съ труда си да не плаща сламата която бѣде; не сѣще-

ствува човѣкъ, който тоже съ труда си да не плаща разноскитѣ си.

Сиромашката или малкото храна е скъпа сѣщо както и богатата или многото, защото всѣкога са изяда повече отъ първата колкото отъ втората, повече отъ лошето и нехранителното колкото отъ хубавото и хранителното. Дѣто нема отборъ и по-чистичко, тамъ избилнето е неизбѣжно.

Често промѣнявай храната си, защото туй промѣняване освѣнъ че е приятно за здравьето, но е и икономическо.

Като са завърнешъ отъ дневната си работа, когато ржцѣтъ ти сѣ увалани и оплѣкани съ калъ и други мърсотии, изчисти ги преди да сѣднешъ да ядешъ. Чистотата не е лошо нѣщо, тя причинява голѣмо добро.

По нашитѣ села иматъ обичай да ядѣтъ въ гаванки и въ дървени паници. Тоя навикъ е лошъ, трѣбва да са избѣгва. Каленитѣ ржгнати и панички сѣ много по-добри, тѣ не сѣ и скъпи за да употребяваши други на мѣстотѣхъ.

Гаванкитѣ и дървенитѣ паници сѣ блѣгѣ че човѣка стои йоще въ простота и въ дивотия; нека да бѣгамъ отъ тамъ, нека отъ день на день да са възвишаваши.

Преди да сѣднешъ на вечернята си трапеза, споходи по-напрѣдъ добитѣка си и вижъ да ли не са лишава отъ храна; преди да са погрижишъ за себе си, погрижи са за него. Имай опредѣлено време за неговата почивка, давай му тоже и съ мѣра храна.

Ако не оставишъ добитѣка си никога да си почива, ти ще го изгубишъ скоро, и въ малко време ще го видишъ неспособенъ за работа. Тоже и ако му не давашъ всѣкой день храна съ мѣра, ти единъ день ще му дадешъ повече, други день по-малко, и така не ще да можешъ да направишъ нищо.

Храната на добитѣка трѣбва да бѣде съразмѣрно съ работенъето: ако е работилъ много, повече и храна трѣбва да му дадешъ, ако напротивъ не е работилъ никакъ, по-малко и храна трѣбва да му дадешъ.

Когато коня ти на-скоро има да върши нѣкоя голѣма работа, давай му на день по три или четири оки ситна слама, по осѣмъ или десетъ оки сѣно, по двѣ три кутии ичимикъ, и, отъ време на време, по-малко тричана вода. А напротивъ когато нема работа, и когато не е скоро работилъ, давай му на день петъ оки ситна слама, петъ оки сѣно и една само кутия ичимикъ.

Съ по десетъ оки сѣно и шестъ или седемъ оки слама на день, ти ще можешъ да отгледашъ единъ добъръ и здравъ конь презъ цѣлата зима, отъ колкото сѣ много ичимикъ и малко друга храна.

Сламата колкото е по-добъръ сдребнена и очистена, толкова е по-питателна за животнитѣ. Прочее сламата трѣбва да са сдребнява и чисти, чистата и ситната слама е по-хранителна и по-малко отива.

Добитѣка трѣбва да яде храната си всѣкога въ обора (яхъра). Не го искарайте отъ тамъ освѣнъ когато искате да го напоите съ вода, или сутрина само, отъ два до три часа, за да го поразведете по двора или по моравата. Въ обора животнитѣ преправятъ храната на торъ, и съ тоя торъ ний оплодотворяваши нивата си.

Вола, който всѣкидневно тегли тежкото рало, трѣбва да са храни съ по нѣколко десетки оки зелена трева на день, или съ по петнадесетъ оки ситна слама. А за една добра и млѣчна крава не сѣ нуждни освѣнъ около четиридесетъ оки зелена трева на день, или около десетъ или дванадесетъ оки ситна слама. Дობро е да не даваши на кравата суха слама, а да я попарваши по-напрѣдъ съ врѣла вода, както правятъ хората по чужбина, дѣто и животнитѣ сѣ и по-здрави и по-работни.

Колкото за овцѣтъ, тѣ са задоволяватъ всѣка една съ по три-четири оки зелена трева, или съ по двѣ-три оки сухо сѣно на день. Въ дѣждовно време храната на овцѣтъ трѣбва да са посолява съ по-малко солъ два-пѣти на седмицата.

Подиръ това да кажемъ нѣщо и за храната на свинетѣ. Когато свинетѣ сѣ прасци на по два мѣсеци, трѣбва да имъ са дава да тѣдѣтъ четири или петъ пѣти на день. Най-добрата тѣхна храна е малко цвикъ забърканъ съ трици и съ сваренъ морковъ (хавучъ) или съ тикви. Когато по порастятъ, ний можемъ да ги хранимъ и съ каквато и да е помя, съ забъркано ячемично или ржжано брашно. Когато станѣтъ на шестъ месеци и когато са ненамѣрва нето цвикъ, нето помя, нето пѣкъ брашно, тѣ често са задоволяватъ и съ проста кърма или пѣша. Хранителни сѣ за свинетѣ тоже и салатата, кукуруза, сварената коприва, земнитѣ-ябълки и цвѣклото.

Отъ десетъ мѣсеци на послѣ, ний можемъ вече да почнемъ да хранимъ свинетѣ за да тѣлѣтъ. А за това най-напрѣдъ може да имъ са даватъ различни корени, помий и сурватка; петнадесетъ дни слѣдъ това, може да са притуря ечимично ржжано, или кукурузно брашно. Послѣшната храна за натѣлѣстванъето на свинетѣ, трѣбва да бѣде забъркана съ блажна помя брашно, направено като тесто. Доста хранителна храна за свинетѣ сѣ и оставки-тъ (пращини) отъ превариванъето на рак-тия. Съ тия оставки или *джибри*, свинетѣ ставатъ доста тѣлети въ четири мѣсеци отгорѣ.

На свинетѣ не трѣбва никакъ да са дава да ядѣтъ мѣсо. Мѣсото прави сламината лоша и безвкусна. Най-послѣ нека кажемъ, че една свиня за да затѣлѣе най-скоро, трѣбва да бѣде затворена на едно мѣсто.

БРАТСКА ЛЮБОВЪ.

Братята трѣбва да бѣдѣтъ съединени помежду си така, както сѣ — прѣститѣ на ржката.

Понеже сѣ както клонитѣ произлѣзли отъ едно и сѣщото стебло, както много стеблѣца произлѣзли отъ единъ и сѣщия корень.

Ако братъ ви не ви е приятель, кой убо ще ви бѣде приятель на свѣта?

Родила ни е една и сѣщата майка, сукали сме едно млѣко; единъ и сѣщия баща ни е дръжалъ въ ржцѣтъ си.

Люлките ни не бѣхъ ли една при дру-га въ бащината ни кѣща?

Сѣдалищата ни не бѣхъ ли нарѣдъ едно по друго при огнището у дома ни,

на трапезата (ѣденъето) между баща ни и майка ни?

Онзи, който обича баща си и майка си, обича братята си и сестритѣ си.

Защото колко щѣше да са кѣса сърдцето на бащата, съ какви скърби щѣше да скърби майката, ако мисляхъ, че ония що сѣ родили, и обичать сѣ една и сѣщата нѣжностъ (или любовъ, обичъ), живѣйтѣ раздѣлни и неприятелски!

Прочее, братъ ми ще ми бѣде най-добрия приятель, и азъ не щѣ да обичамъ никого по-нѣжно отъ колкото сестра си.

Не щѣ са весѣлѣж, когато братъ ми и сестра ми скърбѣйтѣ; ще имъ помагамъ ако иматъ нужда отъ мене; ще имъ спомогамъ съ това което имамъ; ако имамъ малко, не ще имъ затворѣж, нито вратата си нито пѣкъ сърдцето си.

Има една стара поговорка, която е доста истинна: *Съединението дава сила.*

Много вършини (прѣчки) събрани въ купъ, най-силния човѣкъ не ще може да ги пречуни, нѣ щомъ ги раздѣлимъ, тогава и дѣтето като играчка ще ги испочуни.

I.

Бѣше срѣдъ зима, когато потоцитѣ сѣ спрѣли отъ леда, когато нема вече листа по дърветата и когато не са чуватъ вече сладкитѣ пѣния на птичкитѣ по полѣто.

Всѣката земя бѣше покрита отъ снѣгъ и то до тамъ до дѣто можѣтъ да са прострѣжъ погледитѣ човѣчески, всѣкото пространство побѣлело, могилитѣ натрупани съ слана (скрежъ) и дърветата приличахъ като на старецъ, комуто сѣ побѣлели космитѣ.

Надъ всѣкитѣ малки селски кѣщи, виждаше са да са издига дима на коминитѣ; понеже всѣкитѣ добри селени бѣхъ насѣдали при огъня, за да стоплѣжъ помржзалитѣ си ржцѣ, гледающецъ полето презъ прозорцитѣ си пу-ето и скрѣбно.

Михалъ и Катерина бѣхъ една бѣдна фамилия; тѣ много теглѣхъ при яростъта на зимата; като бѣхъ бѣдни, малката имъ кѣщица не бѣше добръ исту-лена, вѣтара духаше прѣзъ пролукитѣ на вратата и на прозореца, и тѣ немахъ доволно дръва всѣкога за да подклаждатъ огъня си, който изгасваше.

При тѣхъ бѣхъ насѣдали три млади момченца, които нѣжно обичахъ; тритѣ добри и кротки момченца бѣхъ: Михалъ, най-голѣмия на десетъ години; Карлъ, срѣдния, на осемъ години и Фридрикъ, най-малкия, на шестъ години.

Впрочемъ тѣзи бѣдни и малки дѣт-ца, гледахъ какъ баща имъ и майка имъ теглѣхъ отъ студа; тѣ си рѣкохъ: «Да идемъ въ гората; ще съберемъ на-падали отъ вѣтъра вършини, ще са на-товаримъ съ тѣхъ и ще ги донесемъ у дома».

Тръгнахъ прочее, като тѣпчахъ снѣга който закриваше пѣтя и който залича-ваше пѣтекитѣ за полето; веднага тѣ изгубихъ отъ очитѣ си майка си въ кѣщи-цата, и са затѣжихъ въ околноститѣ на лѣса, събирающецъ вършина, що вѣтара бѣше събѣкналъ отъ върховетѣ на дръ-ветата.

II.

Нѣ когато тритѣ братчета бѣхъ така занимаши, неусѣтно вече приближаваше да са мрѣкне; и веднага когато са бѣхъ

вече доста отдалечили, тѣ видѣхъ че мръкнѣ съвсѣмъ, и че не имъ бѣше вече възможно да наберѣтъ повече дръва за дома си.

Тогава тѣ побързахъ да са натоварятъ и да трѣгнатъ вече за да са завърнатъ у дома си.

Нѣ пѣтя бѣше мѣстничакъ; снѣга, който го бѣ заличилъ, са залѣпваше о краката имъ, и правяше доста тѣжки дръвинитѣ имъ постоли (обувки); така, слѣдъ малко време тѣ бѣхъ доста уморени, и видѣхъ, че малкия Фридрихъ не можѣше вече да ходи.

Какво да правятъ въ тая крайностъ? Тѣ бѣха сами, гората бѣше дълбока, не съзирахъ на никоа страна нѣкоя свѣтлина, която да имъ вѣставаше нѣкое близо живѣлище, и когато искахъ да викатъ, гласовѣтъ имъ ецахъ въ това печално уединение и давахъ отзивъ въ голѣмитѣ лѣсове.

Най-голѣмия са помѣни да поноси Фридриха на гърба си, нѣ товара му бѣше твърдѣ много тѣжъкъ, трѣбваше да са спрѣтъ. Спрѣхъ са и викнахъ да плачатъ и тронцата.

Студа бѣше голѣмъ: студентъ вѣтрѣ духаше по лицето имъ и сълзитѣ имъ замръзвахъ по бузитѣ имъ, рѣцѣтъ имъ бѣхъ замръзнали отъ студа, и краката имъ не можахъ вече да са движѣтъ.

Тогава тримата са стиснахъ единъ съ другъ, и Михалъ, най-голѣмия, като устѣпаше че малкото му братче Фридрихъ бѣше съвсѣмъ истинало и замръзнало, помѣни са да го стопли у него си.

Като видѣ, че съ това не можѣ да сполучи, той не са колеба, съблѣче дръвата си, и остана самъ наложенъ на студения вѣтрѣ, покри съ нея малкото бѣдно дѣте: плачеше, нѣ плачеше по причина на братчето си, и гледаше да ги насърдѣва.

III.

При това у дома имъ са безпокоѣхъ за дѣто не виждатъ да са връщатъ малкитѣ момченца: отъ време на време бащата и майката отивахъ на вратята; гледахъ до тамъ, додѣто можѣтъ да достигнатъ погледитѣ имъ, нѣ нищо не виждахъ.

Често тѣ викахъ Фридрихе! Михале! Карле! нѣ никой гласъ не имъ отговаряше, и не чувахъ друго освѣнъ лаянията на нѣкои кучета, които разваляхъ тишината на полето.

Нощта приближаваше, излѣзохъ безпокойни; нѣколко души селени приготвени съ машали трѣгнахъ съ тѣхъ за да ги придружатъ да търсятъ дѣцата.

Намѣрихъ бѣднитѣ дѣца. Това бѣше една трогателна глѣдка; бѣхъ помръзнали, и са виждахъ като ударени отъ смъртта. Видѣхъ какъ Михалъ бѣ съблѣкълъ дръвата си, за да завие съ нея братчето си; послѣ като неможилъ да го съживи въ братската си нѣжностъ, лѣгналъ бѣше врѣзъ него, за да му прави заветъ отъ вѣтъра и снѣга.

Смаяхъ са на това братско самопожъртуване, челоуѣци пригърнаха младитѣ дѣци; занесохъ ги у дома имъ; накладохъ голѣмъ огънь, и отведнѣжъ са съживихъ. Не е нужно да са расправя съ каква радостъ тѣ са пригърнаха и хвърлиха въ обятията на своитѣ родители.

Казанлъжъ, Апр., 1875. Превелъ
Х. И. Велевъ.

ОПИСАНИЯ.

НѢСТИНАРИТѢ.

Въ сѣвероноточния кѣтъ на Тракия, низъ расклоненията на малкия балканъ, са стичатъ двѣ рѣки, отъ които едната са казва *Велека*, а другата *Величка* или *Голѣма рѣка*; тѣ текѣтъ на-споредъ не-първо 10—12 часа на раздалечъ една отъ друга, и като са сближаватъ постепенно, вливатъ са малко на раздалечъ въ Черно море, първата при селцето *Калаиджа*, а втората при селото *Стефаново*.

Не далечъ отъ устѣто на Велека, ниско по теченьето ѝ лежатъ по единъ часъ разстояние едно отъ друго двѣ села Кости и Бродилово или Бурдилово (до 8-9 часа далечъ отъ Малко Търново), първото около 300 кѣщи, а второто около 200. Жителитѣ на тѣзи села можѣтъ да са кажѣтъ Гърци, но отличатъ отъ другитѣ крайморски Гърци въ езика, който е развѣсенъ съ повече български думи, въ нравитѣ и въ обичаитѣ, а че и въ облеклото. Мѣжбѣтъ носятъ облекло сѣщо каквото и Българитѣ отъ околнитѣ села съ потури и калнаци, но облеклото на женитѣ са срѣща повече съ онова, което носятъ въ нѣкой грѣцки села въ Анадолъ по край Черно и Мраморно море.

Околнитѣ за обработване земи на тѣзи села, лежатъ по теченьето на рѣката ниско, отъ която и често са наводняватъ, но отъ това белкимъ сѣ и твърдѣ плодородни, тѣй щото кога не пострадатъ отъ наводнявания тѣ даватъ вѣскога богата жетва. Тука никѣтъ и единъ видъ саморасли (конопѣ) грѣтѣе, които ставатъ много високи; тѣзи грѣтѣе ги обработватъ женитѣ съ особенно искусство и текѣтъ отъ тѣхъ единъ дебелъ платъ, който боядисватъ и си правятъ отъ него особенитѣ сукмани що носятъ, отгорѣ тѣсни, колкото да имъ са проврѣ главата а надолу широки като кошаръ и досягатъ едва до подъ колѣне. Женитѣ, които иматъ да подаѣтъ малки дѣца, само тѣ иматъ два тѣсни джоба на пазвитѣ си прѣвъ които имъ даватъ да бо-заѣтъ, безъ да откриватъ боскитѣ си повече.

Жителитѣ сѣ всички орачи; и женитѣ и мѣжбѣтъ сѣ много работни. Тѣ нематъ празници или по-добрѣ не ги почитатъ и работѣтъ дори и въ недѣлѣхъ. Празнуватъ само и то съ особенни обрядности деня на Св. Константина, 21 Майя, и Св. Еня, на 24 Юния, или на рождеството на Ивана прѣдтеча. Тѣ и сега нематъ доволно тѣсни сношения съ околнитѣ села, и нито сѣ давали нито сѣ вземали жени отъ Българитѣ, а еще повече отъ другитѣ приморски Гърци.

Малко са е знаело до скоро за домашния животъ на тѣзи селени и за нѣкои тѣхни особенни обичаи. Особенно не сѣ знаели що чинятъ тѣ съ умрѣлитѣ си, защото не сѣ виждали неспрѣво редовни и пространни споредъ населението гробища. Въ околнитѣ села сѣ мислили, че тѣ горятъ мртвитѣ си, на което е давало поводъ, може би, единъ особенъ обичай, който иматъ въ тѣзи села, и за който ще кажемъ по-долу, но и отъ расказитѣ на днешнитѣ селани може да са заблѣжи, че дѣйствително тѣ сѣ горили мртвитѣ си до-скоро скри-

шомъ отъ страхъ да са не вапирясатъ. А сега този обичай на горѣньето е исчезнѣлъ и противъ страха на вапирясаньето са е вѣвелъ варварския онзи обичай да промушватъ умрѣлия съ едно ножче или щомъ издѣхне или щомъ го турятъ въ гроба, обичай распространѣнъ между селенитѣ на сѣвероноточна Тракия.

Но най-страненъ е слѣдующия обичай, уварденъ до нѣидѣ и сега въ реченнитѣ двѣ села.

Храма на черквата въ Кости е Св. Константинъ (21 Майя). На него день тѣ иматъ, сборъ на който идѣтъ мнозина и отъ околнитѣ села, както и продавачи нѣкои на дребни стоки. За сбора тѣ приготвятъ селеки до 40-50 кола дръва, които стоварятъ на мегдана до черквата. И срѣщу Константиновъ-день вечерята при захождане на слѣнцето, тѣ наклаждатъ огънь на мегдания, като натрупатъ до 4-5 кола дръва отъ веднѣжъ. При разгоряването на огъня, селанитѣ започенватъ да са събиратъ около му и додѣ прегори кажи, че повечето мѣжбѣ, жени и дѣца са набиратъ около огъня, дѣто има и тѣпани да думкатъ.

Когато огъня захваща да прегаря, има нарочно настанени хора, които съ дълги пѣртове разриватъ и разстилатъ жаравата що са е нагорѣла.

Въ това време ще видишъ, че изъ между тѣзи що сѣ насѣдали на около, нѣкой като стои така захваща да подвиква ху-ху-ху и то е бѣлѣтъ че го прихваща Св. Константинъ. Като дозематъ това тѣпанаритѣ, отиватъ къмъ него да думкатъ; той захваща най-напрѣдъ да са съблича и ху-ху-ка. Една бабичка ще дойде при него съ ручка тамъянъ да кади около него, и като са съблече той да остане само по риза и бѣли гащи, бабичката му подава една икона Св. Константинъ дървена и голѣма колкото четвъртина отъ голѣмъ печатенъ листъ хартия, съ дръжка отдолу и обнизана съ сребърни синджири и разни бабки.

Като вземе иконата прихващѣния става като лудъ, захваща да са клати на самъ на тамъ и да са полюлява на дѣсно, на лѣво, подскача и играе безъ тактъ. Подиръ таквъ едно кратко прѣдисловие, при думканьето на тѣпанитѣ нагазя въ разсланата жарава, крѣтосева на самъ на тамъ, тропашецъ и подскашецъ, послѣ излѣзва отъ жаравата и ходи тукъ тамъ та обикаля повнѣкъ като са клати, полюлява и играе пакъ като по напрѣдъ, а бабичката го слѣди съ ручката и най-послѣ или са връща пакъ въ жара та го крѣтосева еще веднѣжъ дваждъ, или си отива право у дома си, като предава иконата на бабичката.

Доде премине на тогова, гледашъ прихважло другинго, излѣзва и той съ същия редъ съблича са, кѣдятъ го, играе съ иконата, крѣтосева жарата и си отива. Така щото са изреждатъ едно по друго нѣкога до десетъ души и повече, между които са случаватъ и жени, а повече моми; но тѣ са не събличатъ толко и обикновенно биватъ обути съ калцунни само, а нѣкои доеущѣ боси като мѣжбѣтъ; обикновенно газаньето въ жарата трае отъ 10 до 15 минути.

По нѣкога са случава щото нѣкой е ще на отиванье къмъ огъня въ пѣтя

ги прихваща, и са разхукват, което като чуят стоящия край огъня тѣпнари и бабичката съ ручката и съ иконата, отиватъ та го посрѣщатъ и довеждатъ до огъня. И така са бавятъ край огъня и чакатъ за да излѣзатъ прихванѣти да влѣзатъ въ жарата, до подирь полунощъ. Когато вече жарата хваща да загасва, тогазъ са разиждатъ по кѣщата си, дѣто на сутринята прѣзъ цѣль день ѣдѣтъ, пиѣтъ и лежѣтъ, а на вечерьтъ при захождане на слънцето пакъ наклаждатъ такъвъ огънь на мегданя и тогава пакъ или сѣжатъ или други нѣкои ги прихваща та влѣзватъ въ жарата съ съ сѣжитѣ обрядности. Това е слѣдувало нѣкога седемъ ноци наредъ и така са е свѣршвалъ сбора имъ.

Тѣзи що ги прихваща и влѣзватъ въ жарата да играятъ наричатъ ги *нѣщинари* и *нѣщинари* (*). Спорѣдъ повѣрїята на жителитѣ, колкото повече нѣщинари излѣзатъ да играѣтъ презъ огъня, толкозъ повече берекетъ ще бѣде презъ тая година, и много okayвания слушашъ когато нѣщинаритѣ бѣдѣтъ малко. Св. Константинъ, казуватъ, не ги обичалъ презъ тая година, не ги посѣтилъ и не ще имъ даде добъръ берекетъ.

Въобще мислятъ и казуватъ ужъ, че на тѣзи които газятъ въ жарата, нѣщинаритѣ, като ги прихващало та не имъ паряло; но то не ще да е вѣрно, защото мнозина, които не можѣтъ да траѣтъ баялдисуватъ и падатъ, а други и като ще влѣзватъ въ жарата и като излѣзатъ, свращатъ въ единъ ближень тамо батакъ що има та го прѣгаватъ за прохладжане на изгорѣлитѣ си крака.

Може би да помисли нѣкой, че този обрядъ е скопчанъ до нѣидѣ съ нѣкогашиното гореніе на мръвтитѣ, което са и прикривали подъ единъ такъвъ начинъ на игри, съ които сѣ отвличали вниманіето на зрителитѣ. Но може пакъ и да са помисли, че това е остатъкъ отъ единъ подобенъ обичай на огнекладеніе у старовременнитѣ Тракийци, защото го е имало до скоро и въ много още други села български и грѣцки по тѣзи страни, каквото въ българското село Вулгари, Дерекюю и дори и въ грѣцкото Кимерь-Бургасъ близу къмъ Цариградъ. Отъ този старъ обичай слѣдствие, мислимъ ний, да е и по общия онзи обичай, спазенъ на много мѣста въ Тракия повече, да кладѣтъ огньове срѣщу Еньовъ-день (24 Юния) и срѣщу Илинденъ (20 Юния), който обичай е спазенъ до днесъ и въ нѣкои отъ селата на Вѣспора.

Сжщия почти обичай е ставалъ, както рекохми, въ българскитѣ села Дерекюю и други, въ които е престаналъ по-отдавна, и то силомъ сѣ го унищожили въ нѣкои мѣста, отъ какъ сѣ придошли нови преселенци отъ кѣдѣ западна Тракия. Повече е траялъ този случай въ българското село Вулгари, дѣто черквага имъ е такожде храмъ Св. Константинъ, но сега е вече престаналъ, и само кога ходятъ на-гостѣе по сбора въ Кости, излѣзватъ и отъ тѣхъ нѣкои нѣщинари.

Храма въ селото Кости го наричатъ голѣмъ Св. Константинъ и Дѣдо Коста-

динъ», а храма въ Вулгари го казватъ «малій и младъ светъ Константинъ». Когато ще пматъ сборъ въ Кости и въ Вулгари, предния день т. е. на 20 Маия, нѣколко души въ едното село и нѣколко души въ другото село по едно уречено време, като взематъ отъ черквитѣ си опашатата икона, трѣгватъ да отиватъ онѣзи, които отъ Кости къмъ Вулгари, и които отъ Вулгари къмъ Кости, и като са срѣщнатъ въ пѣтя отъ двѣтѣ страни първо ще почукнатъ двѣтѣ икони на кръстъ, което е единъ видъ поздравяване на двѣтѣ икони, послѣ ще кажѣтъ първо Костичани: «много здравѣе отъ Дѣда Константина до малъ Константинъ да му дойде на гостѣе.» Подирь тѣхъ ще отговорятъ и Вулгарчени: «много здравѣе отъ Младъ Константинъ до Дѣда Константина, тая година той да му дойде на гостѣе». Подирь са споразумѣватъ посрѣщницитѣ помежду си кои на кои ще идѣтъ на гостѣе.

Отпърво е бивало една или двѣ години наредъ да ходятъ Вулгарчени въ Кости, и на до годината или презъ двѣ години да ходятъ и Костичанѣ въ Вулгари на гостѣе и тамъ да правятъ обрядитѣ на нѣщинарството. По нѣкога са опирали Вулгарчени на втората година да не ходятъ въ Кости; но когато тѣ имъ кажали че, «Дѣдо Константинъ ще погне Малъ Константинъ и ще го налага като куче,» тѣ склонявали и отивали. Но сега отъ какъ е престалъ обичая на нѣщинарството въ Вулгари, прѣходятъ въ Кости на сборъ, но не колкото отъ първо.

Такъвъ обичай на нѣщинарството е имало нѣкога и въ българското село Пенекъ, както и въ грѣцко-българското Яня, но то ставало по Еньовъ-день и въ манастиря Свети Иванъ Предтеча, който е при Пенекъ и не далечъ отъ Яня. Тука идѣли та кладѣли огънь съ поменжитѣ обряди, но сега вече не ги оставятъ да кладѣтъ огънь, а по нѣкога само и то стари нѣкои жени са забравятъ като влѣзатъ въ черква и когато да цѣлунатъ иконата на Проскинитаря, взематъ ѣжъ, изхукватъ като нестигари викаещъ: «Свети Яне!» та са заклаватъ и полюляватъ да заиграѣтъ нестинарски въ черква, но не ги оставятъ.

П. Р. С.

СИРАЧЕ.

Писано ми тукъ било сама да живѣя! Безъ майка, безъ баща, клѣто сираче, Деня ноця на порти сѣ пѣсни пѣя! За сухо черно, едно ахъ! комаче!

На сѣкадѣ ходя, и сѣкиго срѣщамъ, Богати виждамъ — сълаи имъ не роня, На-цигулка си пѣснитѣ азъ нарѣждамъ! Хлѣба печеля и не имъ са моля!

Нѣ майка немамъ! и сѣрдце ми са кѣса Катъ гледамъ врѣсници кога играятъ, И ходя азъ при тѣхъ утѣха да търса А тѣ бѣгатъ, друтадѣ да заиграятъ!

Кадѣ да ида? Сичко имахъ, отиде! Сама, безъ сила, безъ помощъ, сѣкадѣ робъ, Глѣдамъ кога по-скоро слънце да зайде Д'ида да заплача на майчина гробъ!

Свѣта, ми казватъ че милость много има, Вѣска душа на помощъ била бѣрза, Нѣ азъ да даватъ не виждамъ, вѣски зема И за троха хлѣбъ, трѣба уви! сълза.

Ахъ! Ти който ми зѣ най-драго, най-милъ Помогни ми отъ свѣта да побѣгна, Че то тука най-страшно и грозно било, За да ида тамъ при Майка да лѣгна!

Тулча.

Карамѣида.

ВЪТРЕШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 20 Априлия, 1875.

Дневното питанье, което най-много занимава цариградския свѣтъ, е промѣняването, станжло въ министерскитѣ кръгове. Читателитѣ ни вече знаѣтъ, че на мѣсто Хюсеинъ Авни паша, за Великъ Везиръ е прогласенъ Н. В. Ессадъ паша, бивший министръ на мореплаването. Тѣ знаѣтъ тоже, че службата на министръ на мореплаването е повѣрена на Реуфъ-паша, досегащень Еменски валия, който са очаква наскоро да дойде въ столицата.

Не е злѣ прочее ако този пѣтъ ги запознаемъ съ нѣколко черти отъ живота на новия велики везиринъ.

Негово Височество Ессадъ паша, комуто Нег. Цар. Величество Султана повѣри печатитѣ на Държавата, е отгледанъ и отхраниенъ чисто европейски. Първото си учение той добилъ въ Цариградското военно училище, дѣто е свѣршилъ, като е показалъ блѣскава сполука въ своитѣ испити. Правителството, като съпикасало отличителното остроумие на младия офицеринъ и вкуса му къмъ ученіето, рѣшило да го испроводи въ Парисъ за да развие и разшири своитѣ познания. Тамъ Ессадъ бей са е трудилъ съ голѣма ревностъ и скоро са отличилъ въ писменността и въ математическитѣ науки.

Като напусналъ училищнитѣ чинове, Ессадъ-бей билъ въскаченъ на степенъ подковникъ (миралай) и са назначилъ управителъ на военното училище въ Парисъ, служба, която държа до времето на пѣтуването Султаново въ Европа. Повиканъ тогава въ Цариградъ, Ессадъ бей занимава различни служби въ министерството на войната. Благодарение на неговитѣ изрядни служби, той са не забави да стане генералъ на отдѣление. Малко подирь смъртѣта на незабравимия Аали-паша, Ессадъ са наименова *ферикъ* и са назначи главенъ управителъ на Еменъ и началникъ на войската, която са намѣрваше въ тая областъ. Трѣбва да кажемъ тукъ че по него време Еменъ не бѣше завладанъ съвършено, което ще каже че службата на тамошень валия искаше човѣкъ енергически и отъ голѣма кадѣрность. Избора на Ессадъ паша са гледаше като най-сполученъ, като най-умѣстенъ и като най-добъръ. Но смъртѣта на Али не позволи Ессаду да отиде на своята служба, защото щомъ Махмудъ-паша отанѣ великъ везиръ, той би прогласенъ за министръ на войната, понеже Хюсеинъ-Авни паша бѣше сваденъ отъ този постъ.

Подирь великото везируване на Махмудъ-Недимъ паша и на наслѣдницитѣ му Мидхада и Мехмедъ Ружди Мютерджимъ, Ессадъ едно подирь друго занима деветъ служби въ твърдѣ късо време. Най-подирь той наслѣди като великъ везиръ Мехмедъ-Ружди паша. Подирь деветъ мѣсеца, би замѣстенъ отъ Мехмедъ Ружди паша Ширвани-заде.

Тогава правителството го испроводи за главенъ управителъ въ Ангора, послѣ въ Дамаскъ, Ессадъ паша е управлявалъ тия области съ довольно мудрость и той вовелъ въ много клонове на управителната служба забѣлжителни

(*) Азъ мислѣхъ че тая дума може да произхожда отъ *вѣщинари*.

улучшения. Напоследньо правителството го бѣ повикало въ столицата за да му предаде портфюйля на министерството на мореплаването. Когато Ессадъ паша бѣше вече въ столицата, близното му покачване на службата: Велики Везиръ са гледаше като извѣстно въ политическитѣ кръгове.

Това прокобяване не са забави да са изпълни. Като свършвами, ний ще пожелаемъ отъ всяка душа и отъ всяко сърдце, щото новото министерство да обѣрне по-серioзно внимание на аномалното положение въ което са намѣрватъ нѣкои работи въ Държавата, каквото сѣ намѣрватъ нашитѣ: *пародочерковни дѣла*. Ако Ессадъ паша, който притежава довольно качества на единъ истинно просвѣтенъ и високо развитъ човѣкъ, бѣде добъръ да обѣрне своитѣ справедливи погледи и къмъ единъ отъ най-значителнитѣ стави на държавното тѣло, то ний сме увѣрени че ще има да са благославя вѣчно отъ единъ гласъ на седемъ милиона души Българи.

Въ една дописка изъ Цариградъ до *Источно Време*, съ дата 8 Априлия, ний прочитаме слѣдующето:

«Въ едно отъ последнитѣ засѣдания на Българското Благодѣтелно Братство «Просвѣщение», дълги и широки размисления станахъ, за да търсятъ цѣръ за съществуването на това единичко, за сѣ Бога Братство, и види се че най-послѣ не са можли да додѣт до ожидаемия резултатъ, сиречь да убѣдятъ г. Мусевича че е срамота отъ хората и грѣхота отъ Бога да задържа въ себе си толкова гроша и да не иска да ги даде, а най-вече въ таквава *сѣмъ* *братство*. Споредъ зегитѣ мѣрки презъ последната седмица отъ страната на това братство, разбира се че контъ Мусевичъ, не е щѣлъ да припознае и онова що дължи, което споредъ неговитѣ смѣтки що дава той, като въ отчетъ за дѣлата си като какво и що е извършилъ въ *великата* наречена просия, остава негова милость да дължи сто и дванадесетъ лири турски, освѣнъ като му са припознаятъ — за минута — огромнитѣ разноски, които е правилъ. Като напримѣръ 500 рубли за хотелитѣ въ Санъ-Петербургъ; 220 (!) рубли за разходки съ дружки (!! р.) и за пайтони; 850 р. за пктуване по желѣзницата, въ първия класъ; подвѣрзия за единъ тевтеръ отъ 3 печатни коли, шестъ рубли; 16 рубли за доктори и цѣрове и други още незнай какви, за емѣли, казваше, или таквозъ едно нѣщо. Съ една рѣчь, горѣ долу около 1200 рубли. То са знае, че ако попитате контъ Мусевича, да ли не бѣше възможно да стане нѣкоя икономия? Той отговаря че е правилъ тѣзи разноски съ цѣлъ да прѣпорочи Братството предъ ученитъ и ученостлюбивитѣ хора. Най-послѣ са рѣшило затварянето на двѣтъ училища, които са поддържаха съ Братството — въ Вланга и Айналъ-чешме — и които са посѣщаваха всегда отъ 70—80 ученика да са възпитаватъ на матерния си езикъ, отъ които са очакваше и значителна полза.»

Подиръ това дописника на *Источно време* съобщава за основаньето на единъ особитъ отдѣлъ Благодѣтелно Братство, който отдѣлъ ще си живѣе и ще си са поддържа самостоятелно. Засѣданията на това Братство ще ставатъ въ залата на новоотворенното училище на Кумъ-Капия (въ Стамболъ). Това училище ще са поддържа отъ новороденното Брат-

ство, което вече главило за учителъ добрия младъ г. М. Бояджиева. Като неказвами дълбоката си жалостъ за това скърбно явление, за душеберенето на многополезното Братство: *Просвѣщение*, ний неможемъ да не са попитами: *на какъ отивамъ?* къмъ кой пѣтъ, къмъ коя изходна точка сме са опѣтили ний цариградскитѣ Българи, ний, които обичами да са сочимъ като *представителна колония* на цѣло Българско? Напрѣдъ ли отивамъ ний или назадъ? О, напрѣдъ! напрѣдъ! и съ този нашъ напрѣдъкъ ний ще са видимъ единъ день така напреднѣли щото и сами ще са оплачимъ живи-мъртви!

Но нека не забравямы да похвалимъ ревността на онѣзи млади и стари сънародници, които сѣ побързали да запазятъ едно чедо на душеберящето Братство, които го зели подъ своя покровъ и които рѣшили да му дадѣтъ самостоятеленъ животъ. Нищо по-хубаво, нищо по-похвално, нищо по-препорчително отъ това!

Преди да свършимъ, считамъ за особита длъжностъ да поправимъ една погрѣшка на събрата си: *Источно Време*. Като говори за злоупотребления станѣли съ довѣрнето на Благодѣтелното Братство, *Источно Време* турга въ реда на злоупотребителитѣ и г-на И. Найденова. Ний, които сме имали честѣта да приежествуваме и въ двѣтъ последни събрания на Братството, и които сме могли да узнаемъ точно и положително дѣлата и смѣткитѣ на «Просвѣщение», смѣемъ да увѣримъ събрата си *Источно Време*, че въ това отношение г-нъ Найденовъ е неовиновенъ въ нищо, че като бивши прѣдседателъ на Братството, той е предалъ редовно и законно своитѣ смѣтки и че най-послѣ самитѣ членове нематъ въ нищо да са тѣжатъ отъ бившия си прѣдседателъ; напротивъ даже тѣ му дължатъ благодарностъ.

По царска заповѣдъ:

Ахмедъ паша, досегашенъ управителъ въ Призрѣнъ, са наименова министъръ на полицията (Запие-Назъръ). — Хюсеинъ-Авни паша, бивши великъ везиръ, са наименова валия на Айдинския вилаетъ (Измиръ). — Хюсеинъ паша, досегашенъ министъръ на полицията, са наименова валия на Коня-вилаети.

— Миналия пондѣльникъ, подиръ тържественното прочитанье на императорския фирманъ, който прогласява за Велики Везиринъ Ессадъ паша, новия Садраминъ, придруженъ отъ Али Санбъ паша, отишълъ на Сераскеръ-Капуеу. На часа Али-Санбъ паша зелъ своя нови постъ министъръ на войската. Отъ като са извършили тамъ обикновенитѣ формалности и отъ като са видѣлъ съ княза Юсуфъ-Изединъ ефенди, Ессадъ-паша и Али-Санбъ паша отишли въ царския палатъ, дѣто били честити да са представятъ Султану и да му поднесѣтъ почитанията си.

— По поводъ на промѣненята въ министерството, посланицитѣ и прѣдставителитѣ на европейскитѣ сили въ Столицата ходихъ тѣзи седмица да направятъ официална визита на новонастаненитѣ министри и да имъ честитятъ.

— Отъ нѣколко време насамъ въ града ни са намѣрва посланикъ отъ стра-

на на Кашгарския Емиръ. Този посланикъ щѣлъ скоро да са представи предъ Султана.

— Царското Правителство мѣркало, споредъ *Басиретъ*, да установи едно посолство въ Брюксель. До-сега В. Порта са представявала при белгийското правителство отъ турския посланикъ въ Парижъ.

— Високата Порта прие званична вѣстъ отъ френското правителство относително за отварянето на една международна изложба, която ще стане въ Парижъ лѣтоска или на-есень. Тая изложба ще съдържа машини, орѣдия и сѣчва отъ всекакви видове, които са употребяватъ въ параходитѣ, въ риболовѣнето и въ всичкитѣ морски занаети.

— Завчера въ събота отидоха по желѣзницата на Бѣлво: Етхемъ паша, министъръ на общественитъ работи; Юсуфъ паша, министъръ на финанцитѣ и баронъ Хиршъ, предприимача на румелийскитѣ желѣзни пѣтища.

— Контъ Воге, досегашенъ френски посланикъ при В. Порта, са опредѣлилъ за такжвъ въ Виена. Баронъ Бода са наименова за френски посланикъ тука при Ц. Правителство.

— Царското Правителство испрати въ Парижъ петима души Турчета, ученици отъ царския лицей, да довършатъ наукитѣ си.

— Негово Блаженство Екзарха ходи въ срѣда да посѣти новия Великъ Везиръ въ конака му на Бешикташъ.

— Въ икуменическата Патриархия са празнува съ особена тържественностъ второто Въскръсение. На тоя обрядъ приежествува въска година руския посланикъ съ свитата си, както и еллинския, а съ тѣхъ и сѣрбския и румѣнския прѣдставители. При всичкитѣ мѣрки, които били зети за предопазване на благочинието, грѣцкитѣ вѣстници вѣставятъ, че първия драгоманитъ на руското посолство г-нъ Ону, загубилъ перенския си орденъ, а единъ отъ сѣдинитѣ на тукашното еллинско консулато загубилъ златния си часовникъ отъ стойностъ, както казватъ, немаловажна.

— Великъ-день е билъ всѣкога честитъ да испроводи довольно хорица въ *хапусъ*. Това станѣ и тѣзи година. Ще попитате: какъ така? по Великъ-день бива ли да са затваря въ хапусъ, когато за Великъ-день обичай е и запренитѣ да пушатъ? Нѣ работата е, че много отъ празнувателитѣ празнуватъ нетолкова сѣщия празникъ, колкото мадамъ плоска и синьоръ бинлика. За това тѣ сѣ били задържени по една нощъ въ *Запие*, като са попослушали тамошната свирня, като са погледали и тамошния великъ-день и са платили глоба по 25 цариградски кара-грошове.

— Споредъ последнитѣ новини отъ България, жѣтвитѣ сѣ показвали като да бѣдатъ задоволителни. Последнитѣ дѣждове ги ползували най-много. Тѣ сѣ приготвили земята за лѣтнитѣ сѣидби, на които приближава времето. Обичами прочее да са надѣваме че земедѣлцитѣ ще поправятъ до нейдѣ тежкитѣ загуби, които ги сполетѣхъ презъ истеклата зима.

ВЪНКАШНИ НОВИНИ.

Отъ нѣкое време насамъ политическия небосклонъ, който бѣше доволно ясенъ и чистъ, поченъ да са забуля съ разни облачета. Тѣзи облачета, ако и да не плашатъ политическия свѣтъ съ нѣкоя ужасна бора, но все пакъ безпокоятъ или по-право дразнятъ чувствителността на не-малко политици и дипломати.

Единъ день ний имами воинственнитъ разисквания на *Поста*, разисквания които направихъ толкозъ шумъ въ европейския печатъ. Подиръ това ний имами нотата, която са прави на Белгийското правителство отъ страна на Прусия по поводъ на нѣкои неприятелски ужъ расположения къмъ тѣзи послѣдната.

Други день нота, все пакъ отъ Прусия, или по-право отъ пруския дипломатъ, на Италия върху закона на гаранциитъ. Днесъ пѣкъ званично съобщение отправено до една други родъ сила, на *Журналъ де Деба*, който дѣйствиелно трѣбва да го счита за честь, като може да прави сѣнка на великитъ сили.

Върху всѣка отъ нотитъ, за които ни е думата, отправени на Италия и на Белгия, г. Бисмаркъ можаше, а и трѣбваше да очаква, че френския печатъ ще подземе да ги разиска отъ свой погледъ и че този печатъ ще критикува исканията на берлинския кабинетъ.

Тогава какво мѣри послѣдната постѣпка на пруския дипломатъ? Защо прави званична бѣлжка на *Деба* за да държи по-умѣренъ езикъ? Да ли не е за да искара изъ тѣрпѣнне френския патриотизмъ, да го стрѣлни вънъ отъ затвора му и да го накара да направи една воинствена буйностъ?

Какъ и да е, но ний са увѣрихми, че когато човѣкъ са качи на високо мѣсто, той нека щото и пчелитъ даже да брѣмчатъ на ухото му, така както са нему ревне. За зла честь и за голѣмъ ядъ на Бисмарка естествения редъ на нѣщата не може да са подложи подъ дипломатически наредби, подъ велики воли и височайши повѣления.

Въ Английската Камара на общинитъ на 15 того (н. к.) сирѣ Стафордъ Норткотъ прочелъ финансовата расправа (изложение) на Велика Британия. Споредъ тѣзи расправа бюджета отъ миналата година показва единъ остатъкъ (артжкъ) отъ лири стерлинги близо до 600,000. За настоящата година, разносикитъ на цѣлата Държава са въскачватъ на 75,268,000 лири стерлинги, а като приходитъ на Държавата сж: 75,685,000, то има остатъкъ отъ 417,000 л. стерл.

«Никакво намаляване на данъци е прочее невъзможно, казалъ министра.»

Сирѣ Стафордъ Норткотъ предложилъ нѣкои промѣнения върху сегашнитъ данъци, промѣнения които ще смалятъ остатъка на 60,000 лири стерлинги.

Народния дългъ са намалилъ на лири стерлинги 775,523,000. Което ще каже презъ миналата година е намаленъ съ 3,159,000 лири стерлинги.

Най-подиръ Сирѣ Стафордъ Норткотъ предложилъ единъ кроежъ споредъ който на 1885 дълга ще са смали съ 21 милионъ и съ 213 мил. въ 30 години.

Нема добротчина, нема сигуренъ животъ за онзи народъ, който не е узрѣлъ йоще за едно самостоятелно съществуване; той са впуша въ него, гради кули по небеснитъ пространства, храни са съ всѣкакви мечти и бѣлнвания и са опива съ своитъ мегали иден. Такъвъ народъ сж свободнитъ Гърци, сирѣчь днешнитъ жители на Елада, които обичатъ да носятъ преславното име на своитъ ужъ праѣди: Елини.

То е така, за Гръция никога са не чува добра вѣсть. Ето на! напоследъкъ вѣстницитъ ни расправятъ таквизъ нѣща за това царствице, които препорѣчватъ Еллинитъ за малки дѣчица, когато са събератъ да играятъ, направили си кѣщичка, избрали си царъ, пакъ са само каратъ, препиратъ и въ край нищо не направятъ. Дѣца сж Гръцитъ; дѣца ще си останѣтъ ако отиватъ съ този умъ.

Положението на правителството било много критическо, пишехъ преди нѣколко време самитъ ефимериди. Камаритъ са препиратъ и ще си извадатъ очитъ, разчуса не много послѣ. Рѣши са за новъ данѣкъ върху народа, казва са йоще по-скоро. Царя по свѣта на стария адмиралъ Канари рѣшилъ промѣняването на министерството, ни вѣставатъ послѣднитъ ефимериди изъ Атина, които носятъ дата до 8 Априлия.

А що прави народа и населението? Населението негодува, вълнува са и са готви за бунтъ. Въ столицата това население са готвяло да протестира противъ правителството, че насилствувало конституцията. Като протестация това население е готово да употреби много средства. Между другитъ нека поменемъ нѣколко.

Печата да са протестира и да обяви вѣрността на конституцията. Адреси на царя отъ страна на населението въ столицата и въ областитъ, чрезъ които адреси да са въспротивятъ на беззаконнитъ рѣшения и да са запази Гръция отъ голѣми опасности.

Распаленъ адресъ отъ страна на студентитъ, които сж отбора на млада Гръция. Всѣкидневни неприятелски заевления къмъ чиновницитъ.

Между това става дума че въ областитъ населението са готвяло да не приеме данѣка, който са рѣшило да му са наложи.

Какво означава всичко това? Какво ще каже то ако не, че синоветъ на старитъ Еллини незадоволени отъ миренъ животъ и отъ уметвенно развиване на младитъ си сили желаятъ въ тѣхнитъ собствени кѣщи аргонавтови походи, троянски войни и велики поборничества. Ако е така, то на добъръ имъ часъ!

Австрийския императоръ, споредъ единъ завчерашенъ телеграмъ, билъ въ Рагуза. Когато преминѣлъ по край турскитъ граници, властитъ направили военнитъ почести на Францъ Йосифа. На утрѣшния день отъ пристигването си въ Рагуза, императора приелъ Дервишъ паша и свитата му, съ голѣми церемонии. Дервишъ паша искалъ императору поздравитъ и приятелскитъ изражения на Султана. Францъ Йосифъ отговорилъ, че има сѣхитъ съчувствования къмъ владѣтеля на Турция.

Турското посолство обѣдвало съ императора. Пребиваването въ Рагуза благодаряло много императора.

«Сръбската Матица» въ Нови-Садъ е имала на 5-й того главна скупщина, въ която присѣтствувало доволно множество членове. Присѣтствувалъ е и жупанъ Флатъ, като представителъ отъ страна на държавата. По предложение на шкоския референтъ Поповичъ едногласно било рѣшено да са направи една представка министру Трефору и да му са помоли да не бѣде извършенъ закона, споредъ който Матицата щѣла да са премѣсти въ Пецца.

РАЗНИ РАБОТИ.

Мравкитъ могатъ ли да говорятъ? — Всѣкой който е изучавалъ обичаитъ на «шестокрактитъ ни крадци» премного са е смайвалъ отъ искусството, съ което тѣ са споразумѣватъ и отъ степена на разума, който тѣ са достойни да покажатъ. Новината за всѣка обща опасностъ бива распрѣсната твърдѣ бърже, по различнитъ селения, които броятъ хиляди души, и сичко това става отъ единъ или двама вардачи. До днешенъ день начина съ който тѣ са споразумѣватъ е тайна; най-вѣроятното предполагане, което знаемъ, то е че тѣ правятъ единъ видъ *маневър* (движение) съ рогчетата си. Така, когато една мравка, са връща отъ нѣкоя експедиция като носи нѣщо си, сръщия нѣкоя друга, то тя са спира, потриватъ и двѣтъ си рогчета за нѣколко секунди послѣ са раздѣлятъ; едната са опѣтва къмъ жилището си а другата промѣнява посоката и са опѣтва направо къмъ мѣстото отъ дѣто първата е зела товара си. Туй потриване на рогчетата имъ прилича на единъ видъ поздравяване така както кога двама познайници са по-разговаряването имъ става подъ други начинъ. Споредъ рапорта на професора Ландоа поднесенъ на Естествено-Историческото Дружество въ Рейнека Прусия, тѣ имали единъ гласенъ наредъ (апаратъ), който приличалъ на наредъ на оситъ. Понеже иматъ единъ инструментъ то трѣбва и да си служатъ съ него; а гласа който излазя отъ този инструментъ ако и да неможе да са чува отъ човѣческитъ уши, при това стечение на гласа бива достаточенъ за едно говорене твърдѣ разширявано. Г-нъ Ландоа е забѣлжилъ повече отъ единъ пакъ, единъ слабъ, сѣдливъ гласъ да излазя отъ четитъ на голѣмитъ мравки, когато имъ прѣсичатъ пакъ. Остава само да са направи единъ наредъ, съ който да са уцѣнѣтъ гласовѣтъ що до сега не са били слушани, по този сѣхитъ начинъ както освѣтляватъ невидими лучи, тогава нѣкои учени прѣдприимачи ще могатъ да ни даджтъ баремъ сравнителна граматика за наръчията на мравкитъ.

Една госпожица учителка, която е свършила гимназиаленъ курсъ извънъ отечеството ни, и почти отъ петъ години са учираява въ званието си съ успѣхъ отъ доказана способностъ и опитностъ, търси мѣсто за учителствование; което училищно настоятелство има нужда и желае да вѣзвѣ въ споразумѣние за нея, нека са отнесе до Книжарницата на Хр. Г. Дановъ и Сие въ Руссе.

Единъ учителъ, който е свършилъ науката си въ едно високо германско училище и почти отъ три години учителствувалъ въ едно отъ по-прѣвитъ училища у нашенска, търси мѣсто; което училищно настоятелство има нужда отъ него нека са отнесе до сѣщата Книжарница за споразумѣние.

Поради пощенски съображения, отъ днесъ нататѣкъ *Денъ* ще излазя всѣки понѣдѣльникъ.